

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), šte. 11

Maribor, sobota 14. januarja 1923

Zahaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Razun pri poštnem šek. z. m. v. Ljubljani št. 14.400
Velja mesečno, prejemni v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš. po tarifi
Oglaš. sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Ministrstvo s 30 milijoni proračuna

POLITIČNI REAKCIJI SLEDI SEDAJ ŠE SOCIJALNA REAKCIJA.

BEOGRAD, 14. januarja. Finančni odbor je davi razpravljati o proračunu ministrstva za socialno politiko.

Minister dr. Gosar je podal uvodoma kratek ekspozice o številkah proračuna, pri čemur je naglašal, da je proračun skrajno siromašno odmerjen in da s 30. milijoni dinarjev sploh ni mogoče voditi prave socialne politike. Oskrba invalidov gre na račun vrhovne državne uprave, dočim so prešle bolnice v finančno kompetenco oblasti. Ministrstvo se je v preteklem letu bavilo predvsem z vprašanji zavarovanja delavcev in je izdalo za preskrbo pasivnih krajev z živili 22 milijonov.

V debato je posegel prvi radičevski poslanec dr. Krnjević, ki je v

svojem govoru naglašal, da je tudi minister za socialno politiko s svojo politiko vse močno razočaral.

Posl. Demetrović (SDS) je izrazil svoje obžalovanje, da sledi politični reakciji sedaj še socialna reakcija. Ostro je kritiziral izseljeniško preskrbo ministrstva in zahteval enakopravnost srbskih invalidov s tovariši tostran Save in Drine. Sistem, ki dovoljuje Srbijancem vse, drugim pa nič, mora enkrat prenehati. Isto velja tudi glede zapiranja trgovin v Srbiji in drugih pokrajinah. Zdi se, da vladi za preskrbovanje pasivnih pokrajin z živili sploh dosti ne preostaja.

Seja se še nadaljuje.

Nov socialen škandal

IZPLAČEVANJE NEZGODNIH RENT BIVŠIM JUŽNIM ŽELEZNIČARJEM USTAVLJENO.

LJUBLJANA, 14. januarja. Nezgodni rentniki bivše Južne železnice so dobili te dni od centralnega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu obvestilo, da jim s 1. januarjem ne more več izplačevati rent, ker je prometno ministrstvo izjavilo, da nima

za to nobenega kredita. Centralni urad je nakazoval dosedaj rente iz lastnih sredstev, ker pa se prometno ministrstvo niti ne gane, je nadaljno izplačevanje rent ustavljeno. Nezgodni rentniki so prišli po krivdi vlade sedaj naravnost v obupen položaj.

KONGRES DEMOKRATSKE STRANKE.

BEOGRAD, 14. januarja. Jutri se sestane kongres demokratske stranke, od katerega politični krogi sicer ne pričakujejo nobenih presenečenj, vendar pa more močno omajati položaj sedanjega ministrskega predsednika.

Avto in izvošček v Beogradu.

Prometni oddelek uprave Beograda objavlja pregled avtomobilov in izvoščkov v preteklem letu. Naša prestolnica ima 1659 avtomobilov za osebno in splošno uporabo. Fijakerji so pa znatno padli, tako da bodo koncem tekočega leta v Beogradu že prava redkost. Zabeleženih je namreč v uradnih registrih komaj 162 in še od teh samo 67 za osebni promet.

Šteparski krošnjar.

Sinoči je bil aretiran France K., kočevski krošnjar, ki je spretno sleparil večjo družbo v kavarni Bristol. Igra 3:5:7 je pritegnila v krog lovcev sreče dokaj gostov, ki pa so proti običajni gladko igrali. Vsa prizadevanja, da bi se sreča obrnila njim v prilog, so ostala brez uspeha. Denar v njihovih žepih je kopnel, dočim je krošnjar dobrodušno tlačil »kovače« v masten žep. Sumljiva sreča ga je vendar izdala. Podjetni hazardist je namreč prave izžrebane številke spuščal v vrečico, dočim je za igralce negativne številke zadrževal v gornjem delu vrečice in jih spretno nudil v nakup, kajti bile so od ostalih izolirane. Tako je družbo o sleparil za okroglo 200 Din, končno pa so njegovi trmastosti sreči prišli na sled. Stražnik mu je zaplenil krošnjo in ga odvedel v zapor, razen tega pa bo imel opravka tudi s sodiščem.

Strah klavnice pod ključem.

Pred mesecem sta iz mariborske klavnice zaporedoma zginili brez sledu dve zaklani svinji. Enak slučaj se je pripetil tudi včeraj, ko je neznan storilec mesarju Milanu Kranerju ukradel 50 kg težko svinjo, vredno 800 Din. Tatvina je vzbudila precej pozornosti, zlasti, ker sta prvi dve ostali nepojasnjeni. Oškodovancu pa je le uspelo, da je iztaknil lopova. Mesarski pomočnik R. se mu je zdel močno sumljiv in ga je sam zaskičal: češ saj smo te videli. Slučajno je naletel na pravega, ki je zaklano prase naložil na voz 16letnega vajenca, ki je vozil za gospodarja meso na trg in mu naročil, naj ga na Glavnem trgu počaka. Tako je nameraval s tatvino priposestvovati 800 Din vredno živinčar. R. je osumljen, da je ukradel tudi pred mesecem pogrešani svinji. Stvar bo jasnila preiskava.

Policijski droblj.

Od petka na soboto so bili policijski zaporji prenapolnjeni. Gostoljubni »Graf« je prenočil 20 najrazličnejših tipov, ki so osumljeni ali krivi številnih prestopkov, bodisi lažjega ali težjega značaja. Razen navedenih aretacij pa je bilo vloženo 19 prijav. — Radi potepuštva in s tem tajne prostitucije je bila aretirana 24letna Ana Kerec, dolga znanka mariborske policije. Zarovarjati se bo morala pred sodiščem tudi radi prepovedane povratke v mesto, od koder je za dobo 3 let izgnana. — Tudi v okolici so tatovi, kokiši postali zelo podjetni. Jakobu Vasletu iz Zg. Lenarske so neznani tatovi ukradli 16 kokiš in ga oškodovali za 800 Din. Doslej zlikovcem še niso na sledu.

Prispevajte za spomenik Kralju Petru v Mariboru

Oton Zupančič — petdesetletnik

Po vsej Sloveniji se bodo vršile prihodnji teden proslave 50-letnice rojstva našega največjega sodobnega pesnika, v Mariboru pa bo 23. t. m. v narodnem gledališču svečana akademija.

Dne 23. januarja 1928 poteče 50 let, kar se je na Vinici v črnomaljskem srezu ljubljanske oblasti rodil Oton Zupančič, sedanjí daleč preko meja sirše naše domovine sloveči pesnik in književnik.

Oton Zupančič je doslej v knjigi izdal osem zbornikov svojih poezij (Čaša opojnosti, Pisanice, Čez plan, Samogovori, Sto ugank, Ciciban, Mlada pota, V zarje Vidove), deveti zbornik njegovih poezij pa izda Društvo slovenskih književnikov v proslavo petdesetletnice njegovega rojstva. Zupančičeve poezije prištevajo domači kakor tujinski kritiki med bisere slovenske poezije, ki je že pred 80 leti kulturni svet naše oboževala z mojstrovini svojega doktorja Franceta Prešerna. Otona Zupančiča časti kot dozorelega umetnika s širokim umetniškim obzorjem in zrelo močjo slovenski, hrvaški, srbski, bolgarski, češki, slovaški, lužijski, poljski, ruski literarni svet prav tako kakor angleški, francoski, italijanski, nemški in španski.

Prvovrstne umetnine so Zupančičevi prevodi svetovno znanih del angleške (Cheserton, Dickens, Galsworthy, O'Neill, Shakespeare, Shaw, Wilde), francoske (Daudet, Anatole France, Flaubert, Maupassant, Merimee, Moliere, Rostand, Voltaire), italijanske (Dante, trije spevi Divine Comedije), nemške (Mozartovi operi Juan in Fortunio, Schiller, in španske (Calderon) književnosti zlasti sloviti so njegovi prevodi Shakespearejevih dram, ki jih je kongenitalno doslej noslovenil že deset (!): Macbeth, Othello, Mnogo hrupa za nič, Julij Cezar, Senkresne noči, Zimska pravljica. Kar hočete, Beneški trgovec, Komedija zmešnjav, Ukročena trimoglavka. S temi svojimi mojstrskimi prepesnitvami je Oton Zupančič slovenskemu gledališču omogočil, da goji klasično dramo v vse večji meri, nego jo morejo drugi odri, in da je svoj umetniški nivo povzdignil na res ugledno višino.

Razen svojih poezij je Oton Zupančič v knjigi izdal izvrstno zgodovinsko tragedijo »Veronika Deseniška«, ki je na repertoarju vseh večjih naših gledališč in jo uprizorijo tudi v Pragi.

Vrhu vsega je Oton Zupančič urejal literarni reviji »Slovan« in »Ljubljanski zvon«, je literarni in kritični sodnik raznih slovenskih, srbskih in hrvaških revij in dnevnikov ter izdaja ljubljanski Gledališki list.

V priznanje njegove izredne veljave kot pesnika in književnika mu je Njegov Veličanstvo kralj Aleksander I. leta 1922. podelil red sv. Save III. razreda, predsednik francoske republike pa ga je leta 1923. za posebne zasluge odlikoval z znakom viteza častne legije (la Decoration de Chevalier de l'Ordre National de la Legion d'honneur). Oboje jasno izpričuje, da je Oton Zupančič mož, kakršni so nam v ponos, v čast.

Sloves njegovega imena je tolik, da je doslej še vsak odlični inozemec (če ni zgolj politik), ko je potoval po naši kraljevini, posetil tudi Otona Zupančiča, da se z njim seznani in da naveže osebne stike z njim.

Ta širok sveta sloveči mož, čigar pesniška in književniška veljava v nemali meri povzdiguje ugled naše troedine očentjave v kulturni tujini, je sedaj generalni tajnik Narodnega gledališča v Ljubljani.

Potem ko je leta 1896. z dobrim uspehom opravil maturo na ljubljanski I. državni gimnaziji in l. 1902. dovršil svoje študije na filozofski fakulteti vseučilišča na Dunaju, je l. 1903. pol leta služil kot suplent za zemljepis in zgodovino na ljubljanski I. državni gimnaziji, nato pa odpotoval v Pariz, da bi si ondi izpopolnil svojo izobrazbo. V poletju 1912. l. je postal dramaturg pri gledališču v Ljubljani, l. 1913. pa je postal upravitelj zgodovinskega arhiva mestne občine ljubljanske, torej po službi naslednik tedaj umrlega pesnika in pisatelja Antona Aškercarja. Po prevratu ga je ministrstvo prosvete z ukazom postavilo za dramaturga Narodnega gledališča v Ljubljani l. 1926. pa ga je ministrstvo prosvete postavilo za generalnega tajnika tega gledališča s pravicami činovnika 5. grupe I. kategorije.

Ljudska univerza v Mariboru.

V ponedeljek, 16. ob 8. zvečer je predavanje o Gandhiju o velikem indijskem duševnem in političnem voditelju, ki je pokazal v svoji borbi proti Angliji pravo nadčloveško moč, a njegova dejanja pomenijo celemu svetu pravo razodetje. — Predava g. J. Kukovec. — V petek 20. I. je večer naših gozdomnikov. — Dne 23. I. proslava 50letnice O. Zupančiča, skupno z Narodnim gledališčem. — Dne 26. in 27. jan. gospa Scheibenhof iz Gradca, o pravljenem obnašanju v moderni družbi. — V Studencih (deška šola) ob 7.30 v torek 17. januarja nadaljuje g. prof. Majcen velezanimivo predavanje o zgodovini Maribora in okolice. —

Mariborski proračunski provizorji.

Oblastni odbor mariborske oblasti v Mariboru je z odlokom z dne 4. januarja odobril sejni sklep mestnega občinskega sveta mariborskega z dne 8. decembra 1927 glede na proračunski provizorji za januar in februar 1928 in dovolil, da sme mestna občina mariborska pobirati na vsem svojem ozemlju od 1. januarja do 29. februarja 1928 vse doklade, razklate, davščine in takse v dosedanjí meri, to je v obsegu in na način, kakor so se pobirale v letu 1927. —

Zračni promet Zagreb—Beograd.

Poslednje vesti o predstoječi otvoritvi zračnega prometa na progi Beograd—Zagreb je treba v toliko popraviti, da bodo služili za potniški promet avijoni »Potez« iz Francije, ki jih uporabljajo tudi med Parizom in Londonom, ne pa Junkersova letala. Pred nekaj dnevi se je vrnila komisija strokovnjakov, ki sta jo tvorila naša znana letalca poročnik Bajdak in Striževski, iz Pariza in je predložila svoje poročilo društvu za zračni promet. Aeroplani bodo imeli prostora za deset potnikov in jih še tekoči mesec pošljejo iz Francije. —

Luna v domišljiji našega ljudstva

SKRIVNOSTI. — »LUNA SIJE...« — »BLÖDER MOND«. — VERA V LUNO NA KMETIH. — KDO JE V MESECU? — PRLEŠKI MARTIN KOVAČ. — MESEČNOST. — ČUDNI »RECEPTI«.

Maribor, 14. januarja.

Splošno mnenje o nas meščanih je, da smo materijalisti, ki ne poznamo blagih čustev niti do naravnih pojavov. Vse drugačni so v tem oziru deželani, katere še vedno obseva v veliki meri nimbus mistike, tudi za najnavadnejše pojave, kar je v današnji dobi tehnične kulminacije vsej kakor čuden pojav. Razni čudni običaji in nenavadne šege širom naše ožje domovine nas uverijo, da so širše plasti našega naroda še zelo dovzetne za skrivnostno in »čudodelno« pomoč v vseh stiskah in nadlogah.

Še celo o luni se marsikaj govori. Sicer tudi v mestu včasih koga »luna trka«, da si zapoje ono sentimentalno »Luna si je, kladvo bije...« v originalu ali pa transformirano in lokalizirano. Še več drugih okroglih o »bledem mesecu« imamo, te ugajajo tudi našim Nemcem, ki so jo prevedli v »Blöder Mond, du scheinst...« Včasih še tudi ljubezenski parčki pokažejo nekoliko spoštovanja do »tihe lune« in pravijo, da so večeri v mesečnem svitu najlepši... Mariborska kolesarska družba posebno briljirajo ob času »Mondschein-partij« v okolico. Nič manj ne ljubijo »milo lunico« tudi mariborski vinski bratci, ki si ga ob priliki polne lune privoščijo »en firkelc al' pa dva« več. So pa zopet druge »klape«, ki jim je ljubši mlaj, saj jih skriva pred očesom postave in je že marsikoga rešil »grofovskih pernic«... Torej tudi luna ne more vsem ustreči!

Mnogo bolj »obrajtana« je luna pri naših kmetih v Slov. goricah, na Pohorju in Kozjaku. Takoj ob novem letu, ko se prečeta domača pratika, se vzame tudi luna v poštev. »Ni samo prazna vera, veliko je preizkušenih resnic, ki se vedno uresničijo!« pravi kmet in ti pripoveduje:

Drevje cepi 3 dni po mlaju, ako je vreme toplo in mehko, v 3 letih ti bo že rodilo. — Prej ko o mlaju cepiš, preje drevje rodi, prej se tudi posuši. Bolj ko ob polnem cepiš, pozneje te bo drevje rodilo, pa tudi dalje sad nosilo. — Les v ščipu sekan, bo hitro »pirav« (trhel), posekaj le v starem (t. j. zadnji krajec) in les ostane čvrst, kakor jeklo. — Detele nikar o mlaju sejati, ne kositi, od take se živina slini. — Vseješ koruzo prvi krajec, ti bo velika zrastle, pa male stroke imela. Ako pa ječmen v zadnjem kraju vseješ, ti bo v klasu ostal. — Pšenico prve tri kraje

sej, rž pa zadnje tri kraje v zemljo spravi. — Ob starem orati, tri dni po mladem sejati, tedaj vse dobro obrodi.

V mesecu vidi preprosto ljudstvo razne prikazni. Nekateri pravijo, da stoji sv. Florijan sredi plamena z ročko v roki in gasi ogenj. Drugi vidijo v mesecu Marijo na stolcu sedeti z Jezuškom v naročju, pred njo pa kleči sv. Štefan. Pravijo tudi, da je svoje dni služil nemaren hlapec pri gospodarju, ki ga je vedno na delo gonil, pa ni hotel poslušati. Podnevi ni delal, le ponoči in je pri delu tako klen, da se je Marija v mesecu prestrašila in sv. Štefan tudi, zato sta oba šla v nebo. Za kazen je pa na to mesto v luno stopil hlapec. Zato se vidi, kot bi človek v mesecu stal in držal v roki kramp. — V Prlekiji pravijo otrokom, da je v mesecu Martin Kovač, kajti bila sta nekoč hlapec in dekla, ki sta delala na njivi. Hlapcu je bilo ime Martin Kovač, in ta je grozil mescu, da mu bo nekaj napravil. Zato ga je pa mesec pogoltnil in je še dandanes notri. Mesec je bil preje tako svetel kot sonce, zdaj pa ni, ker je Martin Kovač notri.

O mesečnosti je med ljudstvom nebroj pripovedk in prav toliko raznovrstnih »receptov«. Mesečnega človeka, ki vstane in gre na streho ali drugam, moraš, ko pride zopet spat, z zemljo posipati. Zemlja pa mora biti taka, ki se sama z brega v grabo kota, posebno na bregovih, kjer trave manjka. Pozimi zemlja zmruže, poleti se pa lušči in drči v dol. Ako torej vsiplješ peščico take zemlje na mesečnika, bo takoj spregovoril in bolezen bo takoj prešla.

O mlaju nočejo radi krompirja saditi, ker se potem mladi in slabo obrodi. — V mlaju podoran gnoj nič ne koristi. — Bil je deček, ki je služil in je rad delal, med delom si je pa prepeval. Zaslužil si je suknjico pa 3 krajcarje. Beraču, ki je prosil miloščine, je dal 1 krajcar, pravtako tudi ostala 2 krajcarja, četrtemu pa še suknjico. To so bili 3 angeli in bog. Ta ga vpraša, kaj si želi za miloščino. Deček odvrne: »Da bi bil vedno mlad in vesel!« Zato ga je postavil v mesec, ker se z vsakim mesecem pomladi. — O mlaju je dobro potovati, se v druge hiše seliti, ženiti se, si nohte rezati, lase striči, otroke odstavljati itd. —

Torej je mesec bajno bitje, ki prinaša srčco, včasih pa tudi nevoljo. Takrat res včasih tudi koga luna — trka.

Likvidacija Narodnih čitalnic

Deljska Narodna čitalnica je likvidirala, za njo prihaja ljutomerska in tako bodo sledile druga za drugo, da v seznamu narodno-prosvetnih društev v Sloveniji kmalu ne bomo več našli naslova »Čitalnica«. V nekem časopisu smo čitali nekako hudomušno namigavanje, češ, glejte, napredne trdnjave se podirajo; ali v stvari je zadeva popolnoma drugačna, in je le želeči, da se od vseh tako razume. Zamisliti se moramo v dobo, ko so se Čitalnice ustanovljale. Niti enemu ustanovitelju ni bilo na umu, da bi ustanavljal »napredno trdnjavo«, pač pa ognjišče, okrog katerega naj bi se zbiral narod in se duhovno razsvetil in ogrel ob tiskani knjigi in slovenskem časopisu.

Velika je bila naloga, ki so jo vršile Čitalnice v dobi probujanja slovenskega naroda in veliko nalogo so izvršile na polju narodne zavesti, prosvete in svobode. Ujedinjenje Jugoslovenov je uspeh tudi Čitalnic. Danes, po šestdesetih letih, smo že velik korak dalje, večji kakor ga moremo pravilno vsi doumeti. Čitalnice so položile prvi slovenski časopis, prvo slovensko knjigo na mizo Slovencev, a danes sta slovenski časopis in slovenska knjiga že tako razširjena, da čitalniški prostori niso več v večjih krajih neobhodno potrebni v dosedanjih obliki. Pač pa je danes nujno potrebno, da se ob opustitvi Čitalnic pokaže na razvoj Čitalnic, ki je nujno

privedel do likvidacije dosedanjega stanja in preobrazitve Čitalnic v Javne ljudske knjižnice.

Zveza kulturnih društev je pripravljena to preobrazbo iz narodno-prosvetnega napredka čim najbolj podpreti in pomagati pri otvoritvi, vodstvu in napredku Javnih ljudskih knjižnic tudi v onih krajih, kjer bi Čitalnica sama še ne imela dovolj knjig. Pomagati si moramo in delati vsi še vedno »za napredek, prosveto in svobodo naroda!«

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sobota, 14. januarja ob 20. uri »Živijo tatovi«, ab. A. Kuponi.
Nedelja, 15. januarja ob 15. uri »Madame Butterfly«. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20. uri »Orlov«. Prvič.
Ponedeljek, 16. januarja. Zaprto.
Torek, 17. januarja ob 20. uri »Glasba« ab. B. Premijera.

»Živijo tatovi«. Opozarjamo na izredno zanimivo, moderno in učinkovito komedijo »Živijo tatovi«, ki se ponovno vprizori nocoj v soboto 14. t. m. ob 20.

Mariborska gledališka nedelja. Da si more pogledati tudi zunanje občinstvo divno Puccinijevo opero iz japonskega življenja »Madame Butterfly«, se vprizori v nedeljo, 15. t. m. to delo popoldne pri znižanih cenah. Zvečer bo prva letošnja predstava krasne operete »Orlov« v novi izvrstni zasedbi in deloma novi opremi.

Mariborski in dnevni drobiž

Montaža mariborske avtomatične telefonske centrale odgođena

Oktober meseca lanskega leta nam je bilo s strani merodajnih činiteljev zagotovljeno, da bo avtomatska telefonska centrala v Mariboru izročena prometu že v februarju. Izkazalo pa se je, da so bile takratne domneve preoptimistične, 1. j. vsi znaki kažejo, da se bo dogotovitev nove telefonske naprave, ki jo ves Maribor željno pričakuje, zavlekla najmanj za pol leta.

Domnevo, da bo telefonska centrala gotova že v februarju, je opravičevalo dejstvo, da je bila montaža in nabava manikajočih delov poverjena tvrdki Siemens Halske, ki bi tako delo končala tudi v krajšem času. Nepričakovano pa je bil prvotni načrt spremenjen in za manikajoče dele: signalni in klicni stroji lokalne centrale, akumulatorska naprava in del interurbana, razpisana licitacija.

Ko dospejo ti deli, se bo z montiranjem nadaljevalo, vendar ne pred aprilom, ker bodo do takrat monterji zaposleni pri instalaciji zagrebške avtomatske centrale. Dvomljivo pa je tudi to, da bo nabava do takrat izvršena. Vse delo, ki je še potrebno pred dokončanjem telefonske centrale, bo trajalo, ako bo material na razpolago, največ 4—8 tednov, nakar bo lahko vzpostavljen promet, torej nekako v juliju; seveda v najugodnejšem slučaju.

Toliko v pojasnilo, da javnost ne bo zaman izpraševala in se nadejala prerani vključitvi nove centrale v mariborsko telefonsko omrežje. —

Mala sprememba v voznem redu mestnih avtobusov.

Pričenši z jutrišnjim dnem bodo radi slabe frekvence vozili mestni avtobusi ob nedeljah in praznikih (mesto od šestih šele od sedmih zjutraj, pač pa se podaljša čas vožnje ob istih dneh zvečer do devetih. —

Važno za odjemalce plina.

Danes se uvede v obratu mestne plinarne nova retortna peč, vsled česar se spremeni kakovost plina. Od ponedeljka 16. t. m. naprej bodo po monterjih pregledani vsi plinski aparati konsumentov. —

Občni zbor Olepševalnega društva za magdalensko predmestje bo danes ob 19. uri v gostilni Friedau, Tržaška cesta. —

Mariborski trg.

Na današnji trg so pripeljali na 97 vozov 300 zaklanih svinj, 4 vozove krompirja, 16 vozov sene in 7 vozov slame. Cena krmi je nekoliko padla. Svinjsko meso se je prodajalo po 15—17.50 Din za 1 kg, krompir od 1—1.25 Din, zeljne glave pa od 0.50—3 Din.

Torleji Hanssen v Mariboru.

Poročajo nam, da prispe prihodnji četrtek 19. tm. v Maribor g. inž. Hanssen, trener naših olimpijskih smučarjev in bo imel istega dne zvečer ob 19. v kinu Apollo predavanje s filmom o temi »Norveška — domovina smučarskega sporta«. Predavanje priredi ugledni Norvežan pod okriljem zimskosportnega odseka SPD v korist olimpijskega fonda. —

Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in bližnjo okolico

ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 29. t. m. ob pol 10. dop. v dvorani Zadržne Gospodarske banke (Aleksandrova cesta 6). Na dnevnem redu so poročila odbornikov, volitev novega odbora in slučajnosti. Dostop imajo samo člani, ki so plačali že vso članarino za leto 1927. Pri tej priliki prosi odbor svoje člane, da redno plačujejo malenkostno članarino (12 Din letno), ker bi moralo društvo ob nezadostnih dohodkih opustiti ali znatno omejiti svoje delovanje in prepustiti najemnike svoji usodi. —

Hoče.

V našem novem Sokolskem domu so uprizorili pretečeno nedeljo prvokrat naši vrli bratje in sestre dve enodejanki, ki sta prav lepo uspeli. Posetilo nas je zelo mnogo odličnega občinstva od blizu in daleč. Pevsko društvo »Orač« iz Račjega kakor tudi ondotni tamburaški zbor sta nas prav pridno zabavala z godbo in petjem. Občni zbor in sprejem novih članov Sokola — Hoče bo 22. t. v

Povožen od avtomobila.

Sprevodnik avtomobilske družbe v Sv. Lenartu, 27 letni Konrad Šajd, se je ponesrečil, ko je spremljal prevoz premoga. Pri Sv. Marijeti je bilo na cesti toliko ledu, da avto ni mogel naprej. Da bi prevozila najnevarnejše mesto sta šofer in sprevoznik po cesti razgrnila vreče. Šofer je zasedel svoje mesto, Šajd je pa stal tako blizu avtomobila, da so mu pri prvi kretanju avtomobila šla kolesa preko leve noge. Zmečkala so mu stopalo. —

Padec z lestve.

Jože Kapun, 67letni dninar iz Zg. Kungote je padel z lestve, ker se je zlomil pereli klin. S poškodbami na križu leži sedaj v bolnici.

Pijanec med deco.

Včeraj popoldne so imeli v Melju izvrstno in prav pristrčno zabavo, katere tragični zaključek se je odigral že izven meja meljske »republike«. Bil je nekak slavnostni pohod Franca K., kateremu je prisostvovala ogromna množica. Dobričina France, žagar iz Jelovca, se je v Melju močno napil in jo mahnil proti mestu. V tem pa ga je prehitela meljska otročad s sanmi in ga vinjenega v šali nadlegovala. Podjetni žagar se je v njihovi družbi počutil prav ugodno in se je dal navezati na druge sani, s katerimi ga je otročad ob splošnem navdušenju potegnila v mesto. Otrokom se je pridruževalo vedno več ljudi, ki so opazovali zabavne prizore na ulici. Sprevod je naraščal in veselje se je stopnjevalo do triumfalnega vkorakanja v mesto, kjer se je nepričakovano pojavil stražnik in zadržal mlade manifestante, ki so rdečih lic in ob splošnem smehu gledalcev skladali raz sani do nemoglosti vinjenega žagaria. Stražnik je ukazal, da ga prepeljejo do stražnice, od koder so ga z izvoščkom potem odpeljali ob paradni asistenci v rezidenco k »Grafu«. —

Naše gorice.

Izšla je 1. številka II. letnika »Naših goric«, glasila Vinarskega društva v Mariboru s sledečo vsebino: Čitateljem! — Grozdni sukač. — Ogrožen izvoz vina. Moslavec. — Kako pripravimo cikasto posodo za nadaljnjo uporabo za vino? — Montafonci ali marijadvorci? — Koliko jajc znesejo naše kokoši na leto? — Silo za zeleno krmo. — Društvene vesti. — Drobiž. — Kmetijsko šolstvo. — Vprašanja in odgovori. — Meteorološka opazovanja. — Kotiček uredništva in upravnštva. — Ta v vsakem oziru priporočljivi ilustrirani mesečnik za pospeševanje poljedelstva stane za leto 1928 Din 30, kar je obenem tudi članarina Vinarskega društva. Kompletni lanski letniki se dobijo za Din 20, lepe platnene platnice pa stanejo Din 19. —

Štediti na kurjavi

je posebno važno v današnjih težkih časih. Mesto enkrat na mesec, perite dvakrat na teden a v času ko kuhate kosilo. Ni več pranja od jutra do večera, ako perete v rastopini »Radiona«. — Milijoni gospodinj so našli v »Radionu« svojega dobrotnika. —

Citraški koncert.

V nedeljo dne 15. t. m. ob pol 4. pop. se bo vršil v dvorani Gačnik. Studenci citraški koncert. — Citraški klub. 97

Občni zbor Sokolskega društva v Mariboru.

se bo vršil v nedeljo dne 22. jan. v mali dvorani Narodnega doma. Začetek ob 8.30. Odbor. 98

Udruženje rez. oficira i ratnika,

pododbor Maribor, ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo dne 15. januarja ob 10. dopoldne v dvorani pri Zamorcu v Gosposki ulici. Člani se vabijo. — 81

Velika kavarna — Palais de Danse.

Pustni program! Pripravlja se za soboto 21. japonska plesna veselica, za nedeljo 28. tm. lovska veselica. Obe prireditvi s sijajnimi dekoracijami in kostumi. 106

Pri mnogoštevilnih ženskih boleznih

pomaga uspešno Franc Jožefova grenčica. Spričevala klinike za ženske bolezni potrjujejo, da se blagodejno delujoča Franc Jožefova voda s posebnimi uspehi uporablja pri porodih. Dobí se v vseh lekarnah in drogerijah. — L

ra vstaja dela se dan, ker Radion pere sam!

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Radion, idealno pralno sredstvo varuje perilo!

RAZUMNA MICA

Čudno moralno-filozofično poglavje

KITAJČEV OBRAZ. — TATINSKI POSLI.

Znana voditeljica angleškega ženskega pokreta lady Drummond Hay, ki je že toliko pisala o Kitajski, nam v posebnem poglavju svoje potopisne knjige predstavlja tudi Kitajčev »obraz«. Ta obraz nima nobene podobnosti z vsem tem, kar nam predstavlja ista beseda. Poim tega obraza bi se še najbolj vjemal z našim pojmom človeškega dostojanstva. — az je Kitajcu veliko premoženje več ko denar, kar je mnogo rečeno. Največ zagreši, še tako napako ali pregreho, skrbi z vso silo, da ne bi pri tem izgubil svojega obraza, to se pravi, da mu ne bi nihče očital s suhoparnimi besedami, kaj vse je napravil. Čuvanje obraza je na Kitajskem vsesplošno in celo oškodovani in drugače prizadeji skrbijo, da krivec ne izgubi obraza.

Čuvanje obraza je najtežje poglavje kitajske moralne filozofije. Površno bi se to poglavje dalo primerjati z načelom: Stori kar hočeš, samo glej, da te ne zalotijo. To je pa še vse premalo. Na Kitajskem se krivca lahko zaloti, lahko se ga prisili, da povrne škodo, ali se ga pa kaznuje, samo povedati ne kaže, da je to in ono zakrivil. Če se tatu reče: Ti si tat — pomeni to izgubo njegovega obraza. Pošteni bi nepošten sicer radi kaznovali z izgubo obraza, a si tega ne upajo, ker se stvar lahko kruto maščuje. Po starodavni veri izvršijo ljudje, ki so izgubili obraz, samomor pred hišo dotičnega, ki je povzročil izgubo obraza.

S tem enim udarcem ubijejo par muh. Za posmrtno življenje so s samomorom dobili obraz nazaj, utekli so veliki nevarnosti spremembe v kako gnusno žival, nad človekom, ki jim je obraz vzela, so se pa maščevali prej ali slej z eno največjih nesreč. Vsi Kitajci so namreč prepričani, da je hiša, pod katero se najde tuj mrlič, za vedno udarjena z nesrečo. Za izgubljen obraz se mnogi maščujejo na ta način, da sami sicer ostanejo pri življenju, a da kakega drugega mrliča položijo sovražniku na prag.

Angleška pisateljica navaja iz lastnega opazovanja mnogo slučajev čuvanja obraza. Gospodinja ima tatinske posle, vé celo to, kdo izmed njih ji največ pokrade. Ne pride ji pa na misel, da bi tatove spodila. Najhujšega izgovora ne kliče ter ga tako-le nagovori: »Glej, trikrat toliko masla se že nekaj časa porabi, kot se ga je porabilo poprej za enako število oseb.« Tatinski sluga malo pomisli ter odvrne: »Maslo je najbrž shranjeno na pretoplem mestu. Topi se.« Gospodinja: »Gotovo imaš prav! Poskrbi, da bo shranjeno na boljšem prostoru.« — Sluga to

obljubi in v bodoče se res porabi manje masla.

Gospodarju izgine dragocenost, a mesto da bi slugi rekel: Ti si tat, mu reče: To in to mi je izginilo, išči, da se zopet najde! — Čez par dni se dragocenost res najde. Če bi pa gospodar tatinskemu slugi »vzel obraz«, bi dragocenosti nikdar več ne videl. Na Kitajskem se nobenega posla ne odpusti s slabim spričevalom. Službe se odpovedujejo z najrazličnejšimi izgovori in s pretiranimi pohvalami, kakor: »Naša hiša je preskromna za tako izvrstno moč, kakor si ti.«

Na Kitajskem ni uredništva in književnega podjeja, ki bi odklanjalo prispevke z motivacijo, da so neprimerni ali celo za nič. Odklonitve izražajo tako-le: »Globoko se ti zahvaljujemo, prejasni in velenodri, da si nam poslal v pogled vzvišene svoje umotvore, priznati pa moramo, da nismo vredni jih sprejeti.«

Celo pri sodiščih se v mnogem uveljavlja varovanje obraza. Sodnik pravi obdolžencu: »To in to se je zgodilo in nesreča hoče, da mnogi mislijo na tebe. Najbolje je, če škodo poravnáš.« — Obraz igra celo pri današnjih moderniziranih kitajskih veljavih veliko ulogo in zato se marsikaj razvija po načinu, ki je nam nepojmljiv.

Velike reparacijske goljufije

Na francoski in nemški strani so istčasno ugotovili velikanske sleparije, ki so jih vršili vzajemno veliki špekulanti obeh držav na račun reparacij. Po Dawesovem načrtu so francoski trgovci in podjetniki za protivrednost svojih dobav navezani na francosko, nemški pa na nemško vladno. Podjetniki obeh strank so pa organizirali sledečo sleparijo: Francoski trgovec je n. pr. dobil dovoljenje, da nakupi v Nemčiji za 1 milijon frankov sladkorja. Nabavil si je pa sladkorja za 100 tisoč frankov ter si je dal ostalih 900.000 frankov izplačati v markah. Druge francoske tvrdke so zopet v Nemčiji naročile blago višje vrednosti, poslali so si pa dale blago manjše vrednosti ter so si sleparij delili diferenco. Nekateri pariški listi poročajo, da se je na ta način prisleparilo okrog 750 milijonov frankov. V značilen primer se navaja sledeči slučaj: Nabavni dogovor se je glasil na 20 milijonov frankov, blago je bilo pa vredno le 1 milijon ter so si sleparski zavezniki 19 milijonov razdelili na ta način, da so Francozi pobasali 65, Nemci pa 35 odstotkov. V Franciji in Nemčiji se pri številnih tvrdkah vršijo preiskave.

Kaj vem? Kaj znam?

(Serija št. 3.)

1. Kdo je bil zadnji rimski cesar in kje je bil rojen?
2. Kateri slovenski (leposlovni) pisatelji in pesniki žive v Mariboru?
3. Kdo je najznamenitejši še živeči mariborski učenjak?
4. Kdo je sezidal (prvotno) mariborsko stolno cerkev?
5. Kdo so bili grofi Brandis?
6. Kdo je bil Kainz in v kakih zvezi z našim mestom?
7. Kje se je nahajalo prvotno mariborsko gledališče in kdaj je bilo ustanovljeno?
8. Odkdaj imamo v Mariboru muzej?
9. Kaj je bil brakteat?
10. Kdo je sezidal grajsko kapelo in po katerem vzorcu?
11. Kdo je bil Satl?
12. Spada-li naša kraljeva rodbina k plemstvu?
13. Kdaj je bil sezidan državni most v Mariboru?
14. Kdo je bil prvi mariborski župnik?
15. Zakaj je grad Bednava znamenit?
16. Katera označba naše države je pravilnejša »Jugoslavija« ali »kraljevina Srbov Hrvatov in Slovencev«?
17. Kaj pomeni beseda »odvetnik«?
18. Odkdaj se nahaja delavnica južne železnice v Mariboru?
19. Kdo je ustanovil mariborsko gimnazijo?
20. Kdo je Zamenhof?

Odgovori

(k seriji št. 3.)

1. Zadnji rimski cesar je bil Romulus Augustulus (475—476). Rojen je bil v današnjem Ptuj.
2. Najbolj znani slovenski pisatelji in pesniki, ki žive v Mariboru so: notar dr. Ivo Sorli, Josip Kostanjevec, Janko Glasar, Janko Samec, Rehar in general R. Maister-Vojanov.
3. Najznamenitejši mariborski učenjak je znani zgodovinar dr. F. Kovačič, profesor na tuk. semenišču.
4. Prvotno mariborsko stolno cerkev je sezidal okoli l. 1150 Otókar Traungauski.
5. Grofi Brandis so bili stara plemiška rodbina, doma iz Graubündna (prvi se imenuje že l. 1179.), ki so posedovali dalj časa — v 18. in 19. stoletju mariborski grad. Izumrli so l. 1904. Po njih se je imenovala bivša »Brandisgasse« in »Sofienplatz« (po Zofiji grofici Brandis r. Fünfkirchen) sedaj Grajska ulica oz. Trg Svobode.
6. Josip Kainz je bil znamenit nemški igralec. Svojo karijero je začel v Mariboru, kjer je deloval od l. 1875—1876.
7. Mariborsko gledališče se je nahajalo prvotno v Vetrinjski ulici št. 34 (sedaj Nasko); ustanovljeno je bilo l. 1755. k 8. Sedanji muzej je bil odprt dne 6. decembra 1903. Popreje je bila tam jetnišnica.
9. Brakteati so srednjeveški tanki novci (osebno tisti, ki imajo napis samo na eni strani).
10. Sedanjo grajsko kapelico je sezidal l. 1655 Jurij Jernej Khisl, grof Kočevski itd. ter je kapelica točen posnetek Loretske kapele pri Jakinu Italija (kjer je Marijina hišica). Grofi Khisl so posedovali v 19. stol. grad. Po njih se je zvala sedanja Krempljeva ulica.
11. Benedikt Satl je bil mariborski mestni sodnik (župan), ki je v letih 1481 in 1482 uspešno branil Maribor proti kralju Matiju Korvinu. V zahvalo je dobil mariborski grad. Po njem se je imenovala neka ulica v Koroškem predmestju.
12. Naša kraljeva rodbina ni plemenita, ker ustava plemstva ne priznava. Izjemno stališče, ki ga zavzema, je javnopravnega značaja. Članstvo se ravna po osebi kralja-vladarja.
13. Sedanji državni most je bil dovršen l. 1913 in se od tega časa imenuje v listinah (l. 1176) je bil prior Ivan.
14. Prvi mariborski župnik, ki se imenuje v listinah (l. 1176) je bil prior Ivan.
15. V Bednavskem gradu okoli leta 1000 se je nahajala prva protestantska cerkev, pokopališče in stanovanje pastora (od 1587—1600). Tu se je našlo več rimskih starin. Znan je grad tudi po rodbini Brandis, ki je grad posedovala do l. 1863., ko so postali lastniki lavantijski škofje.
16. Pravilnejše ime naše države je »kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev«, ker spadajo k Jugoslovanom tudi Bulgari.
17. Beseda »odvetnik« je nastala iz »od-veče-nik«. »Veče« je staroslovanski izraz za (ljudsko) sodišče. (V sedanjem veku so se imenovali pri nas sodniške »Wetschenpfennig«). Ime je v rabi še v hrvaščini (»narodno veče«). Odkdaj je torej tisti, ki govori pred sodiščem.
18. Delavnica (bivše južne) železnice se je otvorila dne 6. marca 1863.
19. Mariborsko gimnazijo so ustanovili jezuiti l. 1758. Prednica gimnazije je bila Ruška akademija (1644—1758).
20. Dr. Ludvik Lazar Zamenhof, zdravnik v Varšavi (r. 1859; u. 1917) je iznašel mednarodni pomožni jezik Esperanto (prva slovnica je izšla l. 1887). — Esperantsko gibanje je tudi v našem mestu zelo razširjeno.

Angleži in Fila.

Angleška nogometna zveza pošlje v kratkem Fifi ultimativno vlogo z zahtevo po odpravi navideznega amaterstva in po uvedbi čiste ločitve nogometnih moštvev. V slučaju negativnega odgovora namerala Velika Britanija z vsemi svojimi prekomorskimi pokrajinami izstopiti iz Fife.

Otroci, za katere moramo skrbeti vsi

O VZROKIH ZAOSTALOSTI MLADINE. — POMOŽNE ŠOLE ZA SLABO NADARJENE OTROKE. — ZAVODI ZA IDIJOTE IN DUŠEVNO ZAOSTALE. — SKRBSTVENO ŠOLSTVO PRI NAS V POVOJH.

Maribor, 14. januarja.

Nikdar v letu toliko ne mislimo na svoje otroke kakor v božičnih in novoletnih dneh.

Oče in mati delata računski zaključek v svoji družini in sestavljata proračun za naslednje leto.

Kako lahko in prijetno je to delo, kjer so otroci zdravi, pridni, so družinske razmere ugodne in so skrbni starši. Bridko in žalostno pa je, ako otroci niso zdravi, dobro razviti, pridni ali ako se eden ali drugi od staršev, morda celo oba ne brigata za družino.

Pred leti sem na deželi obiskal v novoletnem času družinico, ki je v šolo k meni pošiljala štiri otroke, med njimi deklico, ki je bila po telesu krepko razvita, a se kljub vsemu prizadevanju ni v šestih letih v šoli naučila ne govoriti ne brati in se je z največjo muko in potrpljenjem spravila besedica iz nje, pisati pa se je naučila dobro in je iz knjige lepo prepi-sovala. O nobenem svojih otrok, ki sta jih imela sedem, nista oče in mati toliko govorila kakor o tej deklici. Kaj bo ž njo, in kaj bi naredili, da bi ne ostala vse življenje siromaček in v nadlogo domačin in vsej okolici. To je skrbelo starše in da bi deklici pomagali, bi bili pripravljeni žrtvovati vse, kljub skromnim razmeram, v katerih so živeli. Bilo mi je nemogoče svetovati. Osnovne šole na deželi in sploh so prenatrpane z otroci in ni mogoče ukvarjati se s takimi posidinci ne da bi radi tega trpel razvoj in napredek razreda, zavodov in posebnih šol z internati za take otroke pa pri nas žal še nimamo. To je bil pred leti zame posamezni slučaj, kakor ga doživi vsak učitelj na deželi in vsak, ki se zanima za vzgojo otrok. Življenjska pot me je privedla v Maribor in na šolo, kjer imam opraviti izključno s takimi slučajmi, to je z otroki, ki niso duševno popolnoma razviti.

Popolnoma nova stran družinskega, družabnega in javnega življenja se nam odpre, ako se začnemo zanimati za te otroke. Pride mati, ki ima od desetih otrok prve štiri duševno zaostale. Ko so se rodili, so bili slabotni, vedno bolehní in so se počasi razvijali, zobe so dobili v tretjem letu, shodili so v četrtem, petem in govoriti so pričeli v 3., 4., 5., celo v 6. letu, pravilno govoriti pa šele v šoli, eden pa še tu ne. Na vprašanje, kaj misli, da je vzrok tej zaostalosti, pravi mati: »Oče je bil pijanec, tudi očetov brat je bil velik pijanec in ga je pijanega povozilo na cesti do smrti. Kako hočete, da bi bili od pijanega očeta zdravi otroci. Kakršno seme vseješ, takšna rastlina zraste. Ko je bil oče bolan in se je odpovedal pijači, so bili vsi naslednji otroci zdravo rojeni in se lepo razvijajo.« In druga mati pripoveduje, da je kot dekle rodila deklico, vsa obupana je bila, ker jo je otrokov oče zapustil in se je bala svojih staršev in sorodnikov. V obupu je uživala morfin in ga dajala tudi otroku. Otrok se je razvijal počasi in tožil vedno o glavobolu. Tudi mater vedno glava boli in jo večkrat mučijo samomorilne misli. Eden materin brat se je u-smrtil, drugi je umrl v blaznici.

In tretja nezakonska mati, dekla na kmetih, je v hlevu na tleh porodila šibko dete, skrivala ga pred domačimi, trdo delala ves dan in le kadar je imela čas, nakrmila otroka s fižolom in drugimi ostanki jedil. Ko pa je po letu dni bila brez službe, je tavalja z otrokom po svedu in ga končno pustila pred hišnimi vrati neke sorodnice. Ta ga je vzela k sebi, ne da bi takoj vedela čigav je in otrok je bil že eno leto star še vedno kot šibko novorojeno dete.

In takih slučajev, ki nam povedo, zakaj so otroci zaostali v duševnem razvoju, bi lahko našli mnogo, premnogo.

Med vzroki duševne zaostalosti zavzema alkohol brez dvoma prvo mesto, alkohol se pridruži spolne bolezni, pred vsem sifilida in tudi tuberkuloza zelo oslabi živčevje zlasti možgane, središče duševnega dela. Pri nas naletimo večkrat na zaostale otroke z bolj ali manj raz-

vito golšo, krofom, z otekljimi žlezami na vratu; mnogi zaostanejo v duševnem razvoju radi raznih otroških bolezni, škrlatinka, difterija, tifus itd., težke posledice pusti vnetje možganske mrene, dostikrat tudi otroška kostna bolezen (rachitis) in mnogokrat navajajo matere za vzrok duševne zaostalosti razne poškodbe na glavi, ako otrok pade s postelje, po stopnicah, z lestve in niso redki slučaji, ko mati izpove, da je ta ali oni otroka preveč tepel po glavi. Mnogokrat pa povzroči duševno zaostalost težek porod. Ni moj namen in tudi ni dnevnik list, kjer bi o povzročiteljih duševne zaostalosti natančneje pisal, omenil sem to le mimogrede.

Kako žalostna je mati, ko opazi na svojem otroku, da ni tak kakor njegov bratec, njegova sestra: Smehlja, ki ga vsaka mati tako željno pričakuje na ličecu svojega otroka, ne pričaka. Oči topogledajo v svet, a le malo vidi. Mlajši bratci in sestre se igrajo in so pri igri iznajdljivi, ta revček pa stoji ob strani in se ne zmeni za nič. Ali pa v drugem slučaju brez smisla vse razdere, vse pokonča, kriči in od zore do mraka nemirno skače po hiši. In ponoči plane kvišku, zakriči, kriči z rokami, moči posteljo, se ne zaveda lastnega jaza, ne uboga, večkrat trpinči živali in ne pozna, kaj je moje in kaj tvoje. Tak otrok nikdar ali le redkokdaj vprašuje mater po predmetih in pojavih okrog sebe. Kako lepo vprašuje zdrav otrok. Najprej hoče vedeti za vsak predmet, kako se imenuje, ko je nekoliko starejši, ga zanima, kakšni so predmeti in pozneje zopet zakaj so. S svojimi večnimi vprašanji: Kaj je to? Kakšno je to? in zakaj, je zdrav otrok pravi mučitelj svoje okolice. Duševno zaostali otrok to ni. On nima duševne potrebe in ne zmožnosti, da bi vpraševal. In ker nima teh zmožnosti, ima malo predstav s predmeti in njihovih lastnostih in ne ve čemu so. Še bolj mu manjkajo razne skupne predstave o istovrstnih predmetih in pojavih. Poimovanje okolice je torej malenkostno. Pa kako naj bi bilo pravilno in obsežno, ko radi svoje toposti ali nemirnosti ne more paziti, kaj je in kaj se godi okrog njega. Pazljivost pa je oni krmar, ki poleg drugih duševnih zmožnosti privede človeka do pravih misli, presojanja in sodbe.

Duševno zaostali otroci seveda niso vsi enaki. So idijoti, ki vse svoje življenje ne presežejo izobrazbe dvoletnega otroka, pa so mnogi, ki dosežejo izobrazbo 10 letnega in so zmožni da opravljajo razna dela in jih je mnogo, ki imajo le posamezne pogoške v duševnem delovanju, ki jih s posebno zdravilno vzgojo lahko odpravimo. — Dočim v naprednih državah, kjer vodijo o vzgoji in pridobitnih zmožnostih poedinega človeške družbe natančen račun, grade za prve dve vrsti duševno zaostalih posebne zavode, odpirajo za tretjo vrsto posebne šole, imenovane pomožne šole, ali šole za slabo nadarjeno mladino. Tako ima v Nemčiji samo Prusija po statistiki z dne 1. aprila 1927. 682 pomožnih šol z 2681 razredi, in samo v Berlinu je 78 pomožnih šol z 522 razredi. Zavodov za idijote in duševno zaostale, ki jih ne more prevzeti pomožna šola pa je v Nemčiji 230 z okrog 40.000 gojenci. V Nemčiji je poleg Švice že od nekdaj najbolj razvito skrbstveno šolstvo za duševno zaostale. Tako je leta 1925. praznovalo Društvo za vzgojo, pouk in skrb duševno zaostalih že petdesetletnico svojega obstoja v Hamburgu, leta 1853. so že imeli v Nemčiji 8 zavodov z 256 duševno zaostalimi.

Pri nas je skrbstveno šolstvo in zdravilna vzgoja še zelo v povojih. Dostikrat se še pojmuje pri nas pomožna šola kot nekaka sramota. Pomožne šole za slabo nadarjeno mladino imamo v ljubljanski oblasti 3, v mariborski 1 in z l. 1927.-28. so začeli otvarjati pomožne razrede kot predhodnike pomožne šole v Zagrebu. Zavodov za duševno zaostale pa sploh nimamo.

Duševno zaostali otroci pri nas hodijo v osnovno šolo, ali pa nikamor. V osnovni šoli presede vsi šolsko dobo v 1. razredu ali oddelku in pridejo le posamezni v 2. ali 3. razred, ne radi znanja, ampak, ker so preveliki in prestari, da bi vedno sedeli v 1. razredu. Osnovna šola tem otrokom ne more nuditi prave vzgoje, ker se osnovnošolski učitelj ne more ukvarjati s poedincem na škodo večine, pač pa jih osnovna šola lahko še bolj pokvari, ker normalni otroci kmalu spoznajo napake teh ubožcev in jim iste oponašajo, kar jih napravi še bolj nesrečne in podžge v njih sovraštvo do okolice.

Edino pomožna šola in učiteljstvo, ki se je posebe posvetilo zdravilni vzgoji takih otrok lahko vzgoji duševno zaostale in jih usposobi za življenje. Na pomožni šoli pa sodeluje tudi zdravnik, ki vsakega otroka natančno preišče in daje učiteljstvu navodila, ki so z zdravstvene stališča potrebna. Osnova zdravilne vzgoje je igra in delo. Z igranjem se prične in privede do dela. Med igro in delom se razvijajo strokovne duševne zmožnosti, se navadi reda in snage, čitati, pisati, računati, kolikor rabi za življenje in predvsem delati. Vsak gojenec pomožne šole bi moral zapustiti šolo šele tedaj, ko bi bil popolnoma uveden v kako rokodelstvo. Kjer pa ni sredstev bi moralo posebno društvo za skrb otrok poskrbeti tem otrokom mojstre, ki bi jih izučili v tem ali onem rokodelstvu. — Tudi pri nas bomo morali začeti o tem premišljevat. Koliko zakladov leži zapokanih v nevzgojenem, zanemarjenem, zapuščenem človeku. In kateri narod je prebogat, da ne bi rabil tudi teh zakladov? Mi Slovenci nismo bogat narod in bolj kot kdo potrebujemo vsake roke. Pri nas pa je še danes čez tisoč rok, ki vise ob zapuščenih, zanemarnjenih telesih našega naraščaja, ki čaka, da pride tudi zanj dan solnce, dan luči, da bo lahko tudi on dal »mal dar, domovini na oltar.«

Koliko teh otrok bo polnilo v poznejših letih ječe, koliko jih bo polegalo po bolnicah, hiralno po hiralnicah in ostalo večno breme občini, oblasti, državi. Skrbimo za živino, konje, svinje, perutnino, zajce, za ptiče in divjačino ali za otroke svoje še ne skrbimo in vendar gre njih število na tisoče in vendar bi skrb zanje prinesla domovini večje blagostanje kakor skrb za karkoli drugega.

Zanimalo me je napraviti nekako statistiko, koliko je pravzaprav pri nas v mariborski oblasti mladine, ki bi potrebovala posebne vzgoje, pouka in bi se ji morala posvečati posebna skrb. Razposlal sem vprašalne pole na vse šole s prošnjo, da mi pošljejo podatke in se izrazijo, kakšen zavod bi bil najbolj potreben za nas. Največ jih želi poboljševalnico, to je zavod za izprieno mladino in sirotišnico, mnogi pa tudi zavod, kjer bi se vzgajali duševno zaostali in bil bil oddelk za gluhoneme in slepe.

Poročila sem dobil iz 188 šolskih okolišev za otroke od 6. do 14. leta. Po teh poročilih je v 188 občinah 85 bebecov, ki so za vzgojo nezmožni, 71 bebecov, ki sedaj šole ne obiskujejo, pa bi se dali vzgojiti v kakem zavodu, 848 manj nadarjenih, ki že nad dve leti obiskujejo prvi razred osnovne šole; slepcev je 7, ki se že vzgojujejo v zavodu za slepe, 11 pa se ne vzgaja nikjer; gluhonemih je 8 že v zavodu, 65 pa se ne vzgaja nikjer; 4 izprieni so že v poboljševalnici, 132 pa jih spada v poboljševalnico; 571 je sirot brez očeta in matere, 2148 je sirot brez očeta, 986 sirot brez matere in 252 je od matere in očeta zapuščenih otrok. Otroci iz mest Maribora, Celja in Ptuja tu niso všteti.

Ako pomislimo, da je to nepopolna statistika le iz polovice šolskih okolišev v mariborski oblasti in to le za otroke od 6. do 14. leta — pa da nam že ta statistika da 5180 otrok, za katere se po podatkih nihče ali le malokdo zanima, potem si lahko predočimo kakšen narodni zaklad je po naši lastni krivdi zakopan v teh tisočih.

Novoletni dnevi so tu, dnevi računskih zaključkov in proračunov; ali se bomo v letu 1928. že začeli zanimati tudi za svoje otroke, za živ zaklad, ki smo ga dolžni dvigniti vsi v blagor naše domovine? Ali bomo z letom 1928. že pričeli prižigati lučko, njim, ki ne po svoji krivdi žde v temi, a imajo isto pravico do luči kakor mi vsi?

Oblast in občine bodo izpregovorile odrešitno besedo in pomagali bomo vsi. »Vse, kar je na svetu dobro, je naša dobra volja.«

(Odlomki iz predavanja učitelja gosp. Antona Skale v Ljudski univerzi v Mariboru.)

Sport

Medklubski odbor (službeno).

Prihodno sejo MO sklicujem za ponedeljek 16. tm. ob 20. v restavraciji Union (Dolničar). Dnevni red je zelo važen. — Načelnik.

Pričetek in zaključek prvenstvenih tekmovanj v Mariboru.

Prvenstvena pomladanska tekmovanja v Mariboru morajo biti po nalogu podsava zaključena najkasneje do 22. aprila, radi česar morajo tekmovanja pričeti najkasneje 26. februarja ali pa 4. marca. — Želja LNP je tudi, da se istočasno odigrajo tudi pokalne tekme; torej bodo v pomladanski sezoni mariborski klubi absolvirali po dve tekmi na en termin, s čimur soglašata tudi podsavez.

ZIMSKI SPORT.

Zmaga Nemcev v Chamonix-u. »Berlinski klub drsalcev« je premagal »Pariške Kanadčane« v hokeju na ledu z izidom 3:1. Nemcem je istotam podlegel tudi »Pariški zimskosportni klub« v razmerju 9:0.

Drzalci iz Amerike, ki se udeležijo tekmovanja v St. Moritzu, so te dni odpotovali iz Newyorka. Pred olimpijado se napotijo še na trening na Finsko.

Hokej na ledu Berlin—Praga. Jutri in pojutrišnjem bosta merili v meddržavni tekmi svoje moči nemško in češkoslovaško moštvo v hokeju na ledu. Berlinski listi pišejo o Čehoslovakih, ki bodo zastopali svojo državo tudi na olimpijadi, precejšnjim respektom.

Zastopniki Jugoslavije v Amsterdamu.

Na predlog medveznega odbora za IX. olimpijado je imenoval nizozemski olimpijski odbor g. Charlesa Mehrensa za našega atašeja. G. Mehrens sodeluje na

sejah nizozemskega olimpijskega odbora in obvešča o vsem potrebnem naš odbor. Glavna njegova skrb je, da naše športnike čim bolj in ceneje namesti v Amsterdamu.

I. r. a -tenis turnir za prvenstvo Zagreba na nadkritem igrišču se vrši danes v posebni lopi na zagrebškem sejmišču. Na tekmi sodeluje 17 najboljših igralcev zagrebških klubov. Med njimi je tudi Mariborčan Leyrer, ki je lani moral prepustiti mesto mariborskega prvaka mladem Hitzlu.

Davisov pokal 1928. K tekmovanju za dosego Davisovega pokala za leto 1928 se je doslej prijavilo 21 držav.

KARO strapac-čevlji
KARO lovski-čevlji
KARO go'zer-čevlji
so čevlji najboljših kvalit.

MARIBOR, Koroška c. 19

Hans Dominik:

Oblast treh

»Dobro, gospod doktor! Govorila bom o tem s svojim možem. Stori la bom vse, kar je v mojih močeh, da vam preskrbim zaželjeno obvestilo.«

Lord Gashford, angleški ministrski predsednik, je sklical sejo ministrskega sveta. Može, katerim je država in parlament poverila z zaupanjem odgovornost za nadaljni nemoten obstoj britanske imperije, so bili zbrani v mali sejni dvorani v Downing Streetu. Pogledi lord

da Gashforda so izražali globoko skrb in videti je bil skrajno izmučen. Otvoril je sejo s kratkim poročilom o svetovnem političnem položaju.

»Politika Velike Britanije je dvoje stoletij temeljila na osnovi, da je treba sile, ki bi mogle postati državi nevarne, izigravati drugo proti drugi. Princip ravnovesja, uveljavljan najprej v Evropi, se je uveljavil po svetovni vojni z uspehom tudi glede prekomorskih držav. Spor med Ameriko in Japonsko nam je omogočil polastiti se v Afriki zadnjih ostankov evropskih kolonij. Žalibog se je spor končal s popolno zmago severoameriške Unije. Sila in moč Unije ni več obremenjena in vezana z zadostno protisilo.

Tak je položaj po drugi mirovni pogodbi, sklenjeni v San Francisku. Naša politika je šla za tem, da bi skalila razmerje med romanskimi južnoameriški državami in severoameriško Unijo. Uspehi so žalibog malenkostni. Naši poizkusi, podpreti Japonsko v njenem boju proti Uniji, so izpodleteli in rodili zle posledice. Kanada je navezala z Unijo tako tesne zveze, da pripada samo še formalno britanskemu imperiju. Avstralija se tudi pripravlja na vstop v carinsko unijo Združenih držav. Vsi ti prevrati se vrše s silo elementarnih dogodkov. Če bi bila vlada Unije pametna, bi enostavno mirno čakala, da pride njena ura. Toda njej načeljuje oseba neukrotljive častihlepnosti.

Pripravljeni moramo biti, da izbruhne

vojna lahko vsako uro. Nalajamo se pred dogodki, ki se na noben način ne dajo predvidevati. Spominjam se pri tem na besede enega svojih predhodnikov, ki jih je spregovoril o političnem alkoholizmu. Na vsak način morama biti vsak trenutek pripravljeni, sprejeti dvoboj in braniti obstoj domovine.«

Vincent Rushbrook, prvi lord admiralitete je povzel besedo.

»Naše mornariške odredbe so v prvi vrsti usmerjene na to, da zavarujemo pot v Indijo. Brodovje osemstotih podmornic leži pripravljenih na boj v loku od Lissabone do Maroka. Njegovi osnovni točki sta obe naši veliki pomorski trdnjavi Gibraltar in Centa. Izvidne podmornice tega brodovja so opazile v dolžini Islanda tuje podmornice.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Čevlji z gumijastimi podplati (Kreppsohle),
snežni čevlji kakor galoše se vzamejo v popravilo pri Fran Golob, Maribor, Mlinška ul. 4. 95

Išče se družabnik
z zemljiščem ali denarjem. Ponudbe pod »Novo sportno podjetje« na upravo »Večernika«. 96

Gospodična
z enoletno pisar. prakso išče mesta, pisarniške pomočnice ali blagajničarke. — Nastopi takoj. — Naslov v upravi »Večernika«. 78

Vrtnarja za cvetlice
samskega ali oženjenega par brez otrok se išče. — Ponudbe z zahtevo plače na Jugomosse, Zagreb, Zrinjevac 20, pod šifro »Vrtnar«. 68

Iščem 3 do 4 sobno stanovanje za takoj.
Ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro »Trgovca«. 22

Lepa soba
pri parku se odda gospodu s 15. jan. Trubarjeva 11. I. 56

Hišnik
išče službe v mestu. Naslov pove uprava lista. 111

ZA VAŠE ZDRAVJE!

Velika zaloga kuhinjske posode.
Vsaki gospodinjici znano prvovrstno posodo znamke »Herkules«, la, aluminijevo, litoželezno, poskledeno, tehtnice, ribeže, sita, deske za testo, valarje, likalnike, razne oblike za pecivo, kutile za špece, rilo in dišave, kotličke in šibe za sneg, solnike, mlečne kangle, cedila, vedrice, umivalnike, vrče, stiskalnice za ocvirke in krompir, samovare »Phöbus« in druge vrste, skafje, lonce za kuhanje perila in perilnice, jedilno orodje in žlice vseh vrst, jedilne servise iz porcelana, krožnike iz porcelana in kamenine, umivalne garniture in vse vrste steklene robe. — Albert Vicel, Maribor, Glavni trg štev. 5. — 11.

Mobl. soba
velika solnčna v centru mesta se takoj odda. Vprašati Tattenbachova ul. št. 16, II., vrata 15. 37

Večji lokal.
specerijo v Mariboru odstopim proti odkupnini inventarja in blaga. Naslov pove uprava »Večernika«. 83

Dijak ali gospod
se sprejme v celo oskrbo. Cvetlična ulica 34. 85

Opremljeno sobo
s popolnoma separiranim vhodom in električno razsvetljavo se odda v Cankarjevi ulici. Ponudbe pod »Soba 6« na upravo lista. 86

Gospa, sama,
vdova, išče stanovanje z 2 ali 3 sobama. Po možnosti v vili. Naslov: Sodna ulica 23. II., Maribor. 84

Brezstanovanjci!
Socijalni oddelek »Marstan«, Maribor, Koroška c. 10 I., sprejme samo od 10.—12. ure vpis vseh, ki iščejo stanovanja. Vpisnina Din 1. 88

Gostilno — lokale
predmestje prometna cesta se odda v najem. Naslov »Marstan«, Maribor, Koroška c. 10 I. 89

Stanovanja — lokale
oddaste najbolje brez posebnega nadlegovanja v najem pri posredovalnici »Marstan«, Maribor, Koroška c. 10. I. Do sedaj nad 300 strank. 90

Meblovana soba
s posebnim vhodom, električno lučjo, se takoj odda. Krekova ulica 5, II. nadst. levo. 91

Spalnica
elegantna iz trdega lesa, omara, miza, stoli, zrcalo, predobna stena, šivalni stroj se jako poceni proda. Gosposka ul. 58 II. nad. desno. 92

Ključavničarski valenec
iz boljše hiše se takoj sprejme. Stanovanje in hrana v hiši proti plačilu. Pollak, Maribor, Meljska cesta 12. 93

Lep lokal
blizu glavnega trga s stanovanjem in kletjo se takoj odda. Poizve se v gostilni Kožuh, Koroška cesta 56, Maribor. 94

Vse kar za obleči si želiš
To pri Orniku na obroke lahko dobiš.

ČUJTE IN STRMITE

KLJUB NEVERJETNO NIZKIM CENAM IN
SKRAJNO SOLIDNEMU BLAGU, DAJE TVRDKA

L. ORNIK, MARIBOR
KOROŠKA CESTA 9

TO BLAGO TUDI NA OBROKE. — TU SO VAM NA IZBIRO
VSI OBLAČILNI PREDMETI OD NOG DO GLAVE, ZA
STARE IN MLADE, REVNE IN BOGATE. 99

Prepovedujem

vsako posredovanje pri nakupu hiš in posestev pod mojim imenom.
79 Josip Stiblj.

Sprejemem

mesto lesnega skladiščnika ali večjo viničarijo s prvovrstnimi močmi v Mariborski okolici. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Praktičen 37«. — 82

CENIK

za leto 1928

	Din	8	9	10	12
Belo platno		12	14	16	20
Gradl za spodnje hlače		22	26	28	32
Platno za rjuhe 150 cm		28	32	40	45
Platno za kapne 180 cm		28	32	46	50
Damast za posteljnino		40	48	50	60
Namizni prti (komad)		30	36	44	52
Gradl za madrace		10	12	14	20
Cefirji in oksforti		10	12	15	16
Tiskovine (druki)		10	12	14	16
Delain, etamin		18	28	38	48
Volneni delain		35	45	60	68
Ševijot v vseh barvah		45	50	58	60
Volneni poplin		20	24	28	35
Modno blago za ženske		80	95	110	120
Blago za plašče in kostume		36	45	60	68
Razne svile za obleke		68	98	120	
Creppe de Chine					88 120
Težka taft svila		26	28	32	40
Surova svila		40	50	120	145
Svilene rute		5	10	12	15
Naglavne rute		24	36	50	72
Jugoslovansko sukno		65	120	140	160
Češki kamgarni		200	220	280	300
Angleško sukno		100	130	180	230
Modne hlače		40	60	98	160
Lüster za suknje		60	70	95	170
Štruks		30	36	40	60
Baržun in fustian		12	28	36	48
Hlačovina					120
Tirolski loden					

Zavese, preproge, posteljna pregrinjala, koce, odeje, konjske plahte, voščeno platno, slamnjače, srajce, nogavice, dežnike in drugo dobite dobro in najceneje samo

v manufakturni trgovini
I. TRPIN, MARIBOR
Glavni trg 17
Vzorcev se ne razpošilja

Trgovski gremij v Mariboru nanzanja vsemu svojemu članstvu žalostno vest, da je preminul v 83. letu starosti, gospod

Andrej Platzer

trgovec ter bivši načelnik in odbornik gremija.

Pogreb se vrši dne 15. t. m. ob 15. uri iz Gosposke ulice št. 3 na Glavni kolodvor.

Cast njegovemu spominu!

Maribor, dne 14. januarja 1928.

113

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Pisemski papir

najmodernejšje izpeljave le pri 1138

Zlata Brišnik, Slovenska ul. 11

Polnilna peresa znamk Waterman, Montblanc, Pankala

Mariborčani!

Gotovo ste prepričani, da dobite preizkušeno

dalmatinsko vino

le v

Prvi dalmatinski kleti
v Mariboru, Mesarska ulica 5.

Cez ulico 1 Din ceneje pri litru. 101

J. Povodnik 104

Manufakturno blago

107

za črne, modne in športne moške obleke, površnike, kamgarne, ševijote, popline v vseh barvah za ženske obleke in raznovrstno platno. Šifone, izgotovljene moderne moške srajce, kravate, nogavice itd. priporoča priznana najcenejša manufakturna trgovina

M. FELDIN, MARIBOR
Grajski trg 1. Vetrinjska ulica

Od 1. januarja t. l. znižane cene!

Galanterijo,

drobnarije, parfumerije, pletenine, vazelino in kremo za čevlje, motvoz, vrvarske izdelke itd. nudi najugodnejše na drobno in na debelo

DRAGO ROSINA, Maribor,
Vetrinjska ul. 26

OD RAZPRODAJE

je še preostalo nekaj modernih samoveznih, ovrtnikov in srajc, sukna za obleke, moških čevljev, klobukov, čepic, nogavic, rokavic, žepnih robcev in drugih modnih predmetov za gospode.

To blago se še

do izpraznitve lokala t. j. 24. januarja za vsako vsaj malo primerno ceno proda
Jos. Karničnik, Slovenska ul. 10

NOVI VULKANIZACIJSKI ZAVOD

Pod vodstvom izkušenega strokovnjaka otvoril sem danes v

Tattenbachovi ulici 14

po ameriškem vzorcu najmodernejše opremljeno vulkanizacijsko delavnico z zračnim pritiskom.

Prevzamem v popravilo vsa v to stroko spadajoča dela, kakor avtoplašče, zračnice, galoše itd. pri najcenejših cenah.

F. DOLENC, Tattenbachova ulica 14
(poleg Narodnega doma).

KAVARNA JADRAN

v soboto in nedeljo pri normalnih cenah

KONCERT

Danes in jutri

domače jetrne in krvave klobase

Ivanka Dolničar
Restavracija Union

110

GLASOVI 60. ODDAJNIH POSTAJ

s posebnim četverosvetilnim REINARTZ R 4, aparatom modela 1927/28

Najboljši, najenostavnejši sprejemalnik sedanosti. Ni treba hoditi v kavarno poslušat koncerte, ker čujete lahko, ako si nabavite naš aparat, najlepše opere in operete iz vse Evrope v lastnem domu

RADIO - STARKEL - MARIBOR

TRG SVOBODE 6

100

TRG SVOBODE 6

Zastopstvo za Ptui in okolico: V. SPRUSCHINA, mehanik v Ptuju.

Abonente

Sprejem na dobro hrano. Obed po 7-50, večerja po Din 5.—. — Brezalkoholna restavracija

„Pri zvezdi“

Maribor. Pod mostom 11

Točilnica

z delikateso in manjšim stanovanjem se takoj odda. Ponudbe na upravo lista pod „Takoj“.

112

70

Spomnite se CMDI

Ne samo nizke cene

ampak udi kvaliteta blaga, ki ga kupite v trgovini

I. N. Šoštarč, Maribor
Aleksandrova cesta 13

Vas zadovolji v vsakem oziru.

1091

Na zalogi je največja izbira najnovejšega blaga za moške in ženske obleke, plašče in perilo. Izgotovljene obleke za moške, ženske in otroke. Najnovejši kroji in zelo nizke cene. Postrežba točna in solidna.

Kava in zabava!

Nihče se ne bo protivil — ako rečemo, da brez kave ni zabave — v tem ni mišljeno samo javno zabavišče, na katerem se sigurno največ kave porabi, ali kavarne, katerih obstoj je le od kave mogoč — mišljena je tudi zabava doma brez vsake posebne godbe in plesa, kjer tudi kava ne manjka.

Ali ste se že prepirali — da vam kava mnogokrat povzroči nekako nervozo — glavobol itd., ter tako pokvari največ užitek vesele zabave. — Sigurno že večkrat! — Vendar nečete kave pustiti, ker se vam zdi da je dar božji; saj vam tega tudi ni potrebno, ker se danes dobi kava brez slabih posledic in to je Medo-kava, katere vam daje poln užitek nedosegljivega in priljubljenega kavnega aroma. — Medo kava je prava zrna kava, katere se pred prženjem higienično očistena in je radi tega prosta pri kavi nahajajočih škodljivih delov ter vsebuje vse dragocene snovi kakor najfinejši in najpriljubljenejši kavni okus.

ZA VAŠE ZDRAVJE!

Užitek MEDO-kave ne priporočamo samo zdravim, temveč tudi večinoma želodčno srčno in živčno bolnim — Dobi se samo v rjavih prezornih zavitkih po 200 i. 500 gr. Ako je ne dobite pri vašem trgovcu se blagovolite obrniti na Prvo jugosl. tvor. za higienično čiščenje kave

R. MEZNARIČ, Maribor.

102

Kupujte

čokolado s slikami.

Razpis dragocenih nagrad.

(birajte slike!

Nagrade: živalni stroji, kolesa za gospode in dame, zlate in srebrne ure za gospode in dame, aktovke, žoge, gramofoni.

109

„SANA“ tovarna čokolade in bombonov
Hoče pri Mariboru